

Příběh sester z Bílé Vody

Do kláštera v Sudetech komunisté odklidili stovky řádových sester, aby tam vymřely.

Robert Oppelt
reportér MF DNES

Jestli někde končí český svět, tak tady. Končí tu i to, čemu se ještě občas říká Sudety. Končí na severním úbočí liduprázdných lesnatých Rychlebských hor, obráceném do Polska.

Do Bílé Vody vede cesta z nedalekého Javorníku. Ztrácí se kousek za městečkem, u psychiatrické léčebny, která kdysi bývala honosným zámkem. Dál už je jen les a hranice. Tady měla skončit tisíc let stará historie řeholního života v Československu.

Právě Bílá Voda je dějištěm nového stejnojmenného románu spisovatelky Kateřiny Tučkové, která má za sebou díla Žitkovské bohyně či Vyhnání Gerty Schnirch. Recenze literárních kritiků vesměs oceňují deset let práce na pozapomenutém příběhu z počátku padesátých let, který vypráví o řádových sestřích perzekvovaných komunistickým režimem. Režimem, který chtěl vyhladit všechny připomínky řádového života.

Sama Tučková varuje, že její dílo je román, ne reálný příběh, byť postavený na základě skutečných událostí a postav. Jak to tedy bylo s řádovými sestrami a Bílou Vodou doopravdy?

Komunistická akce K

Před válkou žilo v Bílé Vodě jen deset Čechů. V roce 1945 odtud Češi vyhnali Němce a přišlo pár dosídlenců. Vyprázdnil se i místní klášter, který stojí doslova na státní hranici. Stovky řeholnic se do něj však nečekané vrátily. Bez soudu je tu internoval komunistický režim, v „novém“ Československu pro ně nebylo místo.

Počátek snahy komunistického režimu zlikvidovat řeholní řády se datuje do dubna 1949, kdy na schůzi církevních pracovníků akčních vý-

Uvězněny komunisty Zatímco za první republiky pomáhaly ve školách či v nemocnicích, v Bílé Vodě musely od počátku padesátých let sestry vincentky pracovat na poli (nahore). Většina z nich skončila na místním hřbitově.

Foto: archiv hostiárny Unita; Michal Sváček, MAFRA

borů Národní fronty zazněly požadavky na zrušení klášterů. Dne 20. ledna 1950 přijalo předsednictvo ÚV KSČ konkrétnější plán likvidace mužských klášterů, který se měl uskutečnit ve dvou etapách. Plán byl pojmenován akce K.

První plánovanou etapu akce totalitní režim uskutečnil v noci ze 13. na 14. dubna 1950. Příslušníci SNB, StB a oddíly Lidových milic obsadili 75 klášterů. Druhá etapa týkající se zbývajících řeholí proběhla o čtrnáct dní později. Komunistič-

Kde je Bílá Voda?

tí „ochránci pořádku“ při ní obsadili dalších 69 klášterů.

V rychlém sledu následoval konec ženských klášterů, operace nazvaná akce R. Postiženy byly hlavně kontemplativní řády a sestry pracující v oblasti školství či výchovy mládeže. Řeholnice působící v nemocnicích či sociálních zařízeních byly ve svých působitích prozatím ponechány, neboť za ně režim neměl náhradu.

Několik hřbitovů v jednom

Ve dvou vlnách bylo od července do září roku 1950 převezeno do soustředěných středisek přes čtyři tisíce řádových sester. Většinou šlo o bývalé kláštery. Takovým místem byla i Bílá Voda.

„Tamní internační klášter, kde byly drženy během totality řeholnice několika řádů, a hlavně hřbitov, kde je pohřbeno několik stovek z nich, ve mně zanechaly nesmírně silný dojem a také pocit, že bych o této zapomenuté kauze našich dějin měla napsat,“ uvedla Tučková pro MF DNES.

Bílá Voda sloužila od roku 1951 výhradně k internaci sester starších šedesáti let a práce neschopných, část mladších řeholnic odsud byla přemístěna jinam. Do průmyslu.

Řády komunisté zrušili, duchovním komunitám zakázali přijímat nové členy. Kontakty se zahraničím znemožnili. Řeholníci a řeholnice v komunistickém Československu měli vymřít. V internaci, bez řádného obvinění a soudu, strávili dlouhé roky. Zbytek sester z Bílé Vody odešel až po roce 1989.

Kromě malého muzea a opraveného kláštera připomíná pobyt sester už jen hřbitov. Během čtyřiceti let zemřelo v Bílé Vodě na sedm set sester. Většina z nich byl uložena právě na místním hřbitově.

Je to vlastně několik hřbitovů v jednom. Každý z řádů má totiž trochu jiné zvyklosti, někde jsou na hrobech litinové kříže, jiné zdobí prosté kamenné desky, zatímco o kus dál mají sestry náhrobek společný.

REGIOJET

V létě opět vlakem do Chorvatska

jízdenka už od 590 Kč

Více informací

CHORVATSKO
Plně života

www.regiojet.cz/chorvatsko